

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф.дн Младен Велев – Технически университет, София - професионални направления 3.7 Администрация и управление и 3.8 Икономика, научни специалности “Икономика и управление” и “Организация и управление на производството”.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Икономика и управление (икономика на предприятието)“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 539/02.03.2120. г. на Ректора на УНСС.

Автор на дисертационния труд: Радостин Иванов Бояджиев

Тема на дисертационния труд: „Управление на портфейли от инвестиционни проекти в бизнес организациите“

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Индустриален бизнес“, Бизнес факултет на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (икономика на предприятието)“, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 489/17.03.2016 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2016-2020 г.

Кратка биографична справка: Радостин Бояджиев е роден през 1986 г. Висше образование е завършил в УНСС – София с образователно квалификационна степен „бакалавър по икономика на индустрията“ през 2014 г. и «магистър» по специалност «Бизнес икономика» през 2015 г. Той ползва английски език. Има добри компютърни умения.

Работил е на различни длъжности в „Компло“ ЕООД, „Инферно“ ЕООД и ЕТ „Емилия Митрева“.

През периода септември 2016г. - Юли 2018 г. г-н Бояджиев работи като хоноруван преподавател УНСС – София. Ръководил е семинарни

занятия по дисциплините - „Инвестиционни проекти“ и „Управление на инвестициите“

- **Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план:**

Радостин Бояджиев изцяло е изпълнил заложеното в индивидуалния план за обучение. Дисертационният му труд е обсъден на заседание на КС на катедра „Индустриален бизнес“ на 20.02.2020г. Взето е решение, че той отговаря на изискванията на чл. 94 ал.1. от ПУД на УНСС за готовност за защита за придобиване на ОНС „доктор“ и КС го насочва за разкриване на процедура за защита.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

- **Структура, обем:**

Дисертационният труд е с обем от 218 страници и е структуриран в увод, изложение в три глави, заключение и приложения. Структурата на дисертацията е логически изградена и е подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на постигането на изследователските задачи и цел. Текстът е обогатен и сполучливо онагледен с таблици и фигури, които способстват за лесното му възприемане и вникване в същността на изследването.

В глава първа е направен литературен анализ по проблемите на инвестициите във финансови и реални активи и портфейлната теория. Открити са научните достижения в тази област. Разгледани са базови и съвременни научни постановки и разбираня. Анализът показва добрата теоретична подготовка на докторанта.

В Глава втора отначало са анализирани различни методи за селекция на проекти. След това в нея са разгледани предишни изследвания по темата на дисертационния труд и са представени методика за практическо изследване. Представена е и авторова методика за управление на портфейли от инвестиционни проекти в бизнес организациите. Демонстрирана е научна задълбоченост, както и способността на докторанта да генерира методически решения с приложимост в практиката.

Глава трета се състои от две условни части. В първата е направено емпирично изследване на практиката на бизнес организациите в областта на инвестирането. То е съсредоточено върху извеждането, анализирането и оценяването на ключовите фактори в бизнес организациите, които оказват влияние върху инвестиционната им дейност и върху нагласите за внедряване на методиката. Разработени са две анкетни карти. Във втората

част са използвани резултатите, получени от изследването, както и данни за фирма оперираща в сферата на строителството. На тази основа е изграден ефективният фронт на възможните портфейли. Демонстрирани са добра теоретична подготовка, добри аналитични способности и умения за извършване на научни изследвания.

Според мен, разработеното във втора и трета глави съдържа главните достойнства на дисертационния труд. То показва уменията на докторанта на основата на задълбочените си знания да генерира методически решения, да извършва научни изследвания и на тази основа да предлага аргументирани предложения директно приложими в практиката.

- **Оценка за актуалността на темата :**

Проблематиката, изследвана в дисертационния труд не е нова, но не е достатъчно добре разработена у нас. Едва през последните години се повиши интересът към управлението на портфейли от инвестиционни проекти, а не само на отделни такива. В резултат на нарастващата практическа актуалност на този проблем се увеличи броят на теоретичните разработки, посветени на него. Извършват се и емпирични изследвания. Въпреки това, все още са налице редица важни икономико-управленски проблемни полета, нуждаещи се от прецизиране.

В тази връзка може да се заключи, че темата на дисертацията е сполучливо избрана. Тя е актуална и има голяма практическа значимост. Докторантът е обосновал добре тази значимост и актуалност. Ясно е открил нерешените и ненапълно решените проблеми и на тази основа е определил кои от тях се заема да реши.

Трябва да се подчертае, че избраната тема е благодатна за докторска дисертация, поради нейната научна значимост, практическа важност и недостатъчна разработеност. В същото време тя е много комплексна и сложна и за разработването ѝ са необходими добра теоретична подготовка, добри аналитични способности и опит в извършването на научни изследвания.

- **Оценка за целта, задачите, обекта, предмета, основната теза:**

Обектът, предметът, целта и задачите на дисертационния труд са коректно определени. Изследователската теза е ясно формулирана.

Предвид широкообхватността на изследваната проблематика правилно са приети и съответните ограничения в дисертационното изследване.

- **Използвана научна литература (оценка на осведомеността на дисертанта по проблематиката на дисертационния труд):**

За целите на изследването докторантът е използвал общо 151 източника, от които 28 на български език и 123 на английски език. Те са реално използвани и цитирани в текста на дисертацията. Тези литературни източници са достатъчно разнообразни и богати за осъществяване на задълбочено научно изследване по дадената тема. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно, което дава възможност да се отличи личния принос на докторанта.

Може да се направи извода, че докторантът познава литературата в областта на изследвания проблем. Това е способствало той логически да достигне до съответните теоретико-методологически обобщения, методически решения и аргументирани предложения. Използваният богат научен апарат и показаната способност за конструктивен анализ, научни обобщения и аргументирани предложения свидетелстват за научна ерудиция.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

- **Основни научни и научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд:**

Основните научни и научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд са в следните насоки:

1. На основата на проучване и анализиране на класически и съвременни концепции за управлението на инвестициите и инвестиционните портфейли са изведени научни обобщения със значение за теорията и практиката.

2. Предложена е методика за управление на портфейл от инвестиционни проекти, приложима в инвестиционния процес на бизнес организациите.

3. На основата на проведено е емпирично изследване и експериментално приложение на предложената методика са изведени препоръки със значение за стопанската практика.

- **Използвана методология:**

За решаването на поставените задачи и постигане на целта докторантът е съчетал използването на няколко подхода на изследване. Приложил е системния, структурния и сравнителния подходи, което му е позволило да изведе важни заключения и обобщения, въз основа на които по-късно са направени конкретни методически предложения. За реализацията им са използвани методите на анализа и синтеза, анкетиране, интервюта,

статистически методи за анализ на едномерни и двумерни разпределения и за анализ на взаимовръзки.

Посочените изследователски подходи и методи са сполучливо избрани и умело използвани, което е допринесло за успешното осъществяване на дисертационното изследване.

- **Оценка на изпълнението на поставените задачи и цел:**

Изследователските задачи са последователно и реално изпълнени, а целта е постигната. В резултат на това изследователска теза е доказана.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси.

- **Оценка за приносите, посочени от дисертанта:**

В дисертационния труд са постигнати приноси с научен и научно-приложен характер. Те са със значимост за науката и практиката и са лично дело на докторант.

Приносите могат да се отнесат към следните групи:

- обогатяване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания;
- доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории;
- приложение на съществуващи методи за решение на конкретен проблем с формулирани изводи и препоръки за практиката;
- създаване на нови методи на изследване.

- **Основни научни и/или научно-приложни приноси в дисертационния труд:**

Според мен най-съществените приноси, постигнати в дисертационния труд, са следните:

I. Научни приноси:

1. На основата на задълбочен литературен анализ са определени възможностите за използване на портфейлната теория и портфейлните матрици при инвестирането в реални активи. Направена е и тяхна адаптация;

2. Проучени и систематизирани са основните фактори, въздействащи върху управлението на инвестициите. На основата на теоретичното проучване са изведени важни фактори във връзка с темата на дисертационния труд;

II. Научно-приложни приноси:

3. В концептуално и същностно отношение е обогатена и доразвита методика за управление на портфейли от инвестиционни проекти в бизнес организациите;

4. Изведени и обогатени са практико-приложни аспекти в областта на управлението на инвестициите на българските бизнес организации, чрез използване на методиката за управление на портфейли от инвестиционни проекти;

5. Изведени са практико-приложни аспекти за подобряването на инвестиционната дейност на бизнес организациите чрез използване на портфейлната теория;

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Посочени са 4 публикации, които са самостоятелно разработени. Може да се приеме, че научните публикации на докторанта са достатъчни и че в тях са публикувани основните моменти на дисертацията. Явно е, че идеите и научните постижения на докторанта са получили обществено признание и се използват от научната общност.

6. Оценка на автореферата

В резултат на внимателното ми запознаване със автореферата и със съдържанието на дисертационен труд на Радостин Бояджиев достигнах до заключението, че:

1. Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията.
2. В съдържателно и структурно отношение авторефератът напълно съответства на дисертационния труд. Той отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от докторанта.
3. Справката за приносите е коректно направена, а приносите са добре открити и ясно формулирани.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Внимателното ми запознаване с дисертационния труд ми дава основание да обобщя, че в него няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Същевременно имам и някои критични бележки, по-важните от които са:

1. Литературният обзор е доста описателен и запознаващ. Той би трябвало да е по-аналитичен и критичен и в него по-ясно да личат авторовите становища.

2. Струва ми се, че подготовката в областта на портфейли от инвестиционните проекти на част от анкетираните лица не е достатъчна,

че да разбират правилно някои от поставените при изследването специализирани въпроси. Щеше да е добре, ако към анкетните карти бяха добавени и съответните пояснения на въпросите, за да се избегнат некоректните отговори и грешните заключения,

3. Считаю, че практическата приложимост на предложената от докторанта методика би се повишила, ако тя, след подходящо програмиране, бъде подготвена за използване на компютърна техника.

4. Разбираю, че дисертационният труд е насочен към изграждане на балансираны по отношение на доходност и равнище на риска портфейли от инвестиционны проекты. Но управлението на портфейли от проекты при инвестиции в реалны активи изисква решаване и на редица други проблемы – планиране на изпълнението, споделяне на ресурсы, изпълнение и др. В тази връзка бих препоръчал на докторанта в бъдещата си научна работа да се опита да разгледа тези процеси в цялост.

Необходимо е да се подчертае, че посочените критичны бележки не са от естество, което да омаловажи достоинства на дисертационный труд и да попречи на общата му положителна оценка. Те по-скоро биха могли да се приемат като препоръки към бъдещата работа на автора.

8. Заключение

Дисертационный труд е цялостно и добросъвестно научно изследване на значим и актуален научен проблем. Исследователските задачи са изпълнены успешно, а основната цел е постигната. Постигнати са научны и научно-приложны приноси, които обогатяват научното знание и подпомагат практиката. Дисертационный труд заслужава положителна оценка и отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен.

Всичко това ми дава основание с убеденост да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят на Радостин Иванов Бояджиев образователната и научната степен “Доктор”.

София/29.03.2020 г.

Подпис:

